A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2024. április 18.*

„Előzetes döntéshozatal – Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – (EU) 2015/848 rendelet – Fizetésképtelenségi eljárás – Fizetésképtelenségi főeljárás Németországban és másodlagos fizetésképtelenségi eljárás Spanyolországban – A fizetésképtelenségi szakértő által a másodlagos fizetésképtelenségi eljárásban benyújtott leltár és hitelezői jegyzék vitatása – A munkavállalói követelések besorolása – Figyelembe veendő időpont – Spanyolországban lévő vagyontárgyak Németországba történő áthelyezése – A másodlagos fizetésképtelenségi eljárás alá vont vagyon összetétele – Figyelembe veendő időbeli paraméterek”

A C-765/22. és C-772/22. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott két előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Palma de Mallorca (Palma de Mallorca-i 1. sz. kereskedelmi bíróság, Spanyolország) a Bírósághoz 2022. december 16-án, illetve 2022. december 19-én érkezett, 2022. november 24-i (C-765/22) és 2022. november 25-i (C-772/22) határozataival terjesztett elő a

Luis Carlos,

Severino,

Isidora,

Angélica,

Paula,

Luis Francisco,

Delfina

és

az **Air Berlin Luftverkehrs KG, Sucursal en España** (C-765/22),

valamint

Victoriano,

* Az eljárás nyelve: spanyol.

Bernabé,

Jacinta,

Sandra,

Patricia,

Juan Antonio,

Verónica

és

az **Air Berlin Luftverkehrs KG, Sucursal en España**,

az **Air Berlin PLC & Co. Luftverkehrs KG** (C-772/22)

között folyamatban lévő eljárásokban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: K. Jürimäe tanácselnök (előadó), K. Lenaerts, a Bíróság elnöke, a harmadik tanács bírájaként eljárva, N. Piçarra, N. Jääskinen és M. Gavalec bírák,

főtanácsnok: J. Richard de la Tour,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– Luis Carlos, Severino, Isidora, Angélica, Paula, Luis Francisco, Delfina, Victoriano, Bernabé, Jacinta, Sandra, Patricia, Juan Antonio és Verónica képviseletében A. Martínez Domingo abogado és M. I. Muñoz García procuradora,

– az Air Berlin Luftverkehrs KG, Sucursal en España képviseletében L. A. Martín Bernardo administrador concursal,

– a spanyol kormány képviseletében A. Ballesteros Panizo, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében S. Pardo Quintillán és W. Wils, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek egyrészt a fizetésképtelenségi eljárásról szóló, 2015. május 20-i (EU) 2015/848 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2015. L 141., 19. o.; helyesbítés: HL 2016. L 349., 40. o.) (72) preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett 7. cikke (1) bekezdésének, (2) bekezdése g) és h) pontjának, valamint 35. cikkének, másrészt pedig e rendelet 3. cikke (2) bekezdésének, 21. cikke (1) és (2) bekezdésének, valamint 34. cikkének értelmezésére vonatkoznak.

2 E kérelmeket két jogvita keretében terjesztették elő, amelyek közül az első egyrészt Luis Carlos, Severino, Isidora, Angélica, Paula, Luis Francisco és Delfina, másrészt az Air Berlin Luftverkehrs KG, Sucursal en España (a továbbiakban: Air Berlin Spanyolország) között az Air Berlin Spanyolországgal szemben Spanyolország területén indított másodlagos fizetésképtelenségi eljárás keretében a fizetésképtelenségi szakértő által összeállított leltár és hitelezői jegyzék vitatása tárgyában van folyamatban (C-765/22. sz. ügy), a második pedig egyrészt Victoriano, Bernabé, Jacinta, Sandra, Patricia, Juan Antonio és Verónica, másrészt pedig az Air Berlin Spanyolország és az Air Berlin PLC & Co. Luftverkehrs KG (a továbbiakban: Air Berlin) között egy vagyontárgyakat e területen kívülre áthelyező cselekmény vitatása tárgyában van folyamatban (C-772/22. sz. ügy).

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 2015/848 rendelet (3), (22), (23), (40), (46), (48), (66)–(68) és (72) preambulumbekezdésének szövege a következő:

„(3) A belső piac megfelelő működése megkívánja a határokon átnyúló fizetésképtelenségi eljárások megfelelő és hatékony működését. E cél elérése érdekében szükséges elfogadni e rendeletet, amely a Szerződés 81. cikke értelmében vett, polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés hatálya alá tartozik.

[…]

(22) E rendelet elismeri azt a tényt, hogy a jelentősen eltérő anyagi jogszabályok következtében nem valósítható meg egységes, az [Európai] Unióra kiterjedő, egyetemes hatályú fizetésképtelenségi eljárások bevezetése. Az eljárás megindításának helye szerinti állam jogának kivétel nélküli alkalmazása ilyen háttér nélkül gyakran nehézségekhez vezetne. Ez vonatkozik például a tagállamokban hatályban lévő, hitelbiztosítékokról szóló jogszabályokra, amelyek jelentősen különböznek egymástól. Az egyes hitelezők fizetésképtelenségi eljárásban élvezett elsőbbségi jogai néhány esetben szintén teljesen eltérőek. E rendelet következő felülvizsgálatakor további intézkedéseket kell meghatározni a munkavállalók elsőbbségi jogainak európai szinten történő megerősítése érdekében. E rendeletnek az ilyen eltérő nemzeti jogszabályokat két különböző módon kell figyelembe vennie. Egyrészt rendelkezést kell tartalmaznia az alkalmazandó jogra vonatkozó különös szabályokra a különösen jelentős jogok és jogviszonyok tekintetében (pl. dologi jogok és munkaszerződések). Másrészt az egyetemes hatályú fizetésképtelenségi főeljárások mellett engedélyeznie kell az olyan nemzeti eljárásokat is, amelyek hatálya csak az eljárás megindításának helye szerinti államban lévő vagyonra terjed ki.

(23) E rendelet lehetővé teszi, hogy abban a tagállamban indítsák meg a fizetésképtelenségi főeljárást, ahol az adós fő érdekeltségeinek központja található. Ezeknek az eljárásoknak egyetemes hatályuk van, és céljuk az adós teljes vagyonának felölelése. Az érdekek sokféleségének védelme érdekében e rendelet lehetővé teszi a fizetésképtelenségi főeljárással párhuzamosan futó másodlagos fizetésképtelenségi eljárások megindítását. Másodlagos fizetésképtelenségi eljárást abban a tagállamban lehet indítani, ahol az adós telephelye van. A másodlagos fizetésképtelenségi eljárás az adott államban lévő vagyonra korlátozódik. A fizetésképtelenségi főeljárással való összehangolásra vonatkozó kötelező szabályok kielégítik az Unión belüli egységesség iránti igényt.

[…]

(40) A másodlagos fizetésképtelenségi eljárás a helyi érdekek védelme mellett egyéb célokat is szolgálhat. Olyan esetek is felmerülhetnek, amikor az adósnak a fizetésképtelenségi eljárás alá vont vagyona túl összetett ahhoz, hogy egy egységként lehessen kezelni, vagy a vonatkozó jogrendszerek eltérései olyan nagyok, hogy nehézségek keletkezhetnek, ha az eljárás megindításának helye szerinti állam jogának hatályát kiterjesztik olyan más tagállamokra, ahol a vagyontárgyak találhatók. Ezért a fizetésképtelenségi főeljárásban eljáró fizetésképtelenségi szakértő másodlagos fizetésképtelenségi eljárás megindítását kérheti, ha a fizetésképtelenségi eljárás alá vont vagyon hatékony kezelése ezt igényli.

[…]

(46) A helyi érdekek hatékony védelme érdekében a fizetésképtelenségi főeljárásban eljáró fizetésképtelenségi szakértő nem lehet jogosult a telephely szerinti tagállamban található vagyon visszaélésszerű értékesítésére vagy áthelyezésére, különösen, ha ezzel az a célja, hogy meghiúsítsa az ilyen érdekek tényleges érvényesítésének a lehetőségét egy másodlagos fizetésképtelenségi eljárás későbbi megindítása esetén.

[…]

(48) […] A fizetésképtelenségi főeljárás meghatározó szerepének biztosításához az ezen eljárásban eljáró fizetésképtelenségi szakértő számára különféle lehetőségeket kell biztosítani az egyidejűleg folyamatban lévő másodlagos fizetésképtelenségi eljárásba való beavatkozásra. […]

[…]

(66) E rendeletnek a hatálya alá tartozó ügyekre vonatkozóan az egységes kollíziós szabályokat kell rögzítenie, amelyek alkalmazási területükön az egyes államok nemzetközi magánjogi rendelkezéseinek helyébe lépnek. Eltérő rendelkezés hiányában az eljárás megindításának helye szerinti tagállam jogát kell alkalmazni *(lex fori concursus)*. Ennek a kollíziós szabálynak mind a fizetésképtelenségi főeljárások, mind a helyi eljárások esetében érvényesülnie kell. A *lex fori concursus* határozza meg a fizetésképtelenségi eljárások minden – mind anyagi, mind eljárási – joghatását az érintett személyek és jogviszonyok tekintetében. Ez szabályozza a fizetésképtelenségi eljárások megindításának, lefolytatásának és befejezésének valamennyi feltételét.

(67) A fizetésképtelenségi eljárás – amelyre általában az eljárás megindításának helye szerinti állam joga alkalmazandó – automatikus elismerése összeütközésbe kerülhet azokkal a szabályokkal, amelyek alapján az ügyleteket bonyolítják más tagállamokban. Annak érdekében, hogy az eljárás megindításának helye szerinti tagállamtól eltérő tagállamokban a jogos elvárások védelme és a folyó ügyletek biztonsága biztosított legyen, rendelkezni kell számos, a főszabály alóli kivételről.

(68) A dologi jogok esetében különösen szükség van az eljárás megindításának helye szerinti állam jogától eltérő speciális kapcsoló szabályra, mivel ezeknek a dologi jogoknak nagy jelentőségük van a hitelnyújtásnál. Egy ilyen dologi jog alapját, érvényességét és hatályát ezért általában a *lex situs* szerint kell meghatározni, és azt nem befolyásolhatja a fizetésképtelenségi eljárás megindítása. A dologi jog jogosultja számára ezért továbbra is lehetőséget kell biztosítani, hogy a biztosíték tárgyának elkülönítésére vagy az abból való külön kielégítésre való jogát érvényesítse. Ha a vagyontárgyak a fekvés helye szerinti tagállam joga szerint dologi jogokkal terheltek, de a fizetésképtelenségi főeljárás egy másik tagállamban folyik, a fizetésképtelenségi főeljárásban eljáró fizetésképtelenségi szakértőnek másodlagos fizetésképtelenségi eljárást kell tudnia kérelmezni azon tagállamban, amelynek területén a dologi jogok fennállnak, ha az adós rendelkezik telephellyel e tagállamban. Ha nem indítanak másodlagos fizetésképtelenségi eljárást, a dologi joggal érintett vagyontárgyak eladásából fennmaradó bármilyen többletet a fizetésképtelenségi főeljárásban eljáró fizetésképtelenségi szakértő számára kell kifizetni.

[…]

(72) A munkavállalók és munkahelyek védelme érdekében a fizetésképtelenségi eljárásnak a munkaviszony folytatására vagy befejezésére, valamint az ilyen jogviszony valamennyi résztvevőjének jogaira és kötelezettségeire gyakorolt hatásait az adott munkaviszonyra vonatkozó megállapodásra alkalmazandó jognak kell meghatároznia, összhangban az általános kollíziós szabályokkal. Mindemellett azokban az esetekben, amikor a foglalkoztatási szerződések felmondását bíróságnak vagy közigazgatási hatóságnak kell jóváhagynia, az ilyen jóváhagyásra vonatkozó joghatóságot annak a tagállamnak kell fenntartani, amelyben az adós telephellyel rendelkezik, még akkor is, ha az adott tagállamban nem került sor fizetésképtelenségi eljárás megindítására. A fizetésképtelenségi joggal kapcsolatos minden egyéb kérdést, mint például azt, hogy védik-e elsőbbségi jogok a munkavállalók követeléseit, és ezeknek az elsőbbségi jogoknak mi lehet a státusa, annak a tagállamnak a jogszabályaiban kell meghatározni, amelyben a (fő-, illetve a másodlagos) fizetésképtelenségi eljárást megindították, kivéve a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás elkerülése érdekében ezen rendelet rendelkezéseivel összhangban tett kötelezettségvállalások esetében.”

4 E rendelet „Fogalommeghatározások” című 2. cikke a következőket írja elő:

„E rendelet alkalmazásában:

[…]

5. »fizetésképtelenségi szakértő«: bármely olyan személy vagy szerv, akinek vagy amelynek – akár átmeneti alapon – az a feladata, hogy
   i. ellenőrizze és befogadja a fizetésképtelenségi eljárás keretében benyújtott követeléseket;
   ii. képviselje a hitelezők együttes érdekeit;

iii. az adós rendelkezése alól kivont vagyontárgyakat részben vagy egészben kezelje;
iv. a iii. pontban említett vagyontárgyakat értékesítse; vagy
v. felügyelje az adós üzleti tevékenységeinek, illetve tranzakcióinak kezelését.

[…]

7. »fizetésképtelenségi eljárást megindító határozat« magában foglalja:
i. bármely bíróság fizetésképtelenségi eljárás megindításáról vagy ilyen eljárás megindításának jóváhagyásáról szóló határozatát; és
ii. a bíróság határozatát a fizetésképtelenségi szakértő kijelöléséről.

8. »az eljárás megindításának időpontja«: az az időpont, amikor a fizetésképtelenségi eljárást megindító határozat hatályba lép, függetlenül attól, hogy a határozat jogerős-e vagy sem;

[…]

11. »helyi hitelező«: olyan hitelező, akinek, illetve amelynek az adóssal szemben fennálló követelései egy, az adós fő érdekeltségei központjának fekvése szerinti tagállamtól eltérő tagállamban levő telephely működéséből vagy azzal összefüggésben keletkeztek;

[…]”

5 Az említett rendelet „Nemzetközi joghatóság” címet viselő 3. cikke az (1)–(3) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„(1) A fizetésképtelenségi eljárás (»fizetésképtelenségi főeljárás«) megindítására azon tagállam bíróságai rendelkeznek joghatósággal, amelynek területén az adós fő érdekeltségeinek központja található. A fő érdekeltségek központja az a hely, ahol az adós érdekeltségeinek kezelését rendszeresen végzi, és ez harmadik személy részéről megállapítható.

[…]

(2) Ha az adós fő érdekeltségeinek központja egy tagállam területén helyezkedik el, egy másik tagállam bírósága csak akkor rendelkezik joghatósággal az adós elleni fizetésképtelenségi eljárás megindítására, ha az adós telephellyel rendelkezik a másik tagállam területén. Ennek az eljárásnak a hatásai az adós utóbbi tagállam területén található vagyonára korlátozódnak.

(3) Ha a fizetésképtelenségi eljárást az (1) bekezdés szerint indították, bármilyen utóbb indítandó eljárás a (2) bekezdés alapján csak másodlagos fizetésképtelenségi eljárás lehet.”

6 Ugyanezen rendeletnek „A közvetlenül a fizetésképtelenségi eljárásból származó és azzal szorosan összefüggő keresetekre vonatkozó joghatóság” című 6. cikke az (1) bekezdésében kimondja:

„Azon tagállam bíróságai, amelynek területén a 3. cikk szerint a fizetésképtelenségi eljárást megindították, joghatósággal rendelkeznek az összes olyan keresetre, amelyek közvetlenül a fizetésképtelenségi eljárásból származnak, és azzal szorosan összefüggenek, mint például a megtámadási keresetek.”

7 A 2015/848 rendeletnek „Az alkalmazandó jog” című 7. cikke értelmében:

„(1) Amennyiben e rendelet eltérően nem rendelkezik, a fizetésképtelenségi eljárásra és joghatásaira annak a tagállamnak a jogát kell alkalmazni, amelynek területén az ilyen eljárást megindítják (az eljárás megindításának helye szerinti állam).

(2) Az eljárás megindításának helye szerinti állam joga határozza meg az ilyen eljárások megindításának, lefolytatásának és befejezésének feltételeit. Különösen meghatározza a következőket:

[…]

g) az adósnak a fizetésképtelenségi eljárás alá vont vagyonával szemben előterjesztendő követeléseket és a fizetésképtelenségi eljárás megindítását követően keletkező követelések kezelését;

h) a követelések előterjesztésének, igazolásának és elfogadásának szabályait;

[…]

m) a hitelezők összességének hátrányt okozó jogügyletek semmisségére, megtámadhatóságára és végrehajthatatlanságára vonatkozó szabályokat.”

8 E rendelet „Harmadik személyek dologi jogai” című 8. cikke kimondja:

„(1) A fizetésképtelenségi eljárás megindítása nincs hatással a hitelezők vagy harmadik személyek dologi jogaira az adós olyan materiális és immateriális, ingó és ingatlan vagyontárgyai tekintetében, amelyek az eljárás megindításának időpontjában egy másik tagállam területén találhatók, legyen szó akár meghatározott vagyontárgyakról, akár meghatározatlan, változó összetételű vagyontárgyak összességéről.

[…]

(4) Az (1) bekezdés nem zárja ki a 7. cikk (2) bekezdésének m) pontjában említett semmisségre, megtámadhatóságra vagy végrehajthatatlanságra alapított jogérvényesítést.”

9 Az említett rendeletnek a „Tulajdonjog fenntartása” című 10. cikke kimondja:

„(1) Egy vagyontárgy vevője elleni fizetésképtelenségi eljárás megindítása nincs hatással a tulajdonjog fenntartásán alapuló eladói jogokra, ha az eljárás megindításának időpontjában a vagyontárgy az eljárás megindításának helye szerinti államtól eltérő tagállam területén volt.

(2) A vagyontárgy átadása után a vagyontárgy eladója elleni fizetésképtelenségi eljárás megindítása nem szolgálhat az adásvételtől történő elállás alapjául, és nem akadályozza a vevő tulajdonszerzését, ha az eljárás megindításának időpontjában az eladott vagyontárgy az eljárás megindításának helye szerinti államtól eltérő tagállam területén volt.

(3) Az (1) és a (2) bekezdés nem zárja ki a 7. cikk (2) bekezdésének m) pontjában említett semmisségre, megtámadhatóságra és végrehajthatatlanságra alapított jogérvényesítést.”

10 Ugyanezen rendelet „Munkaszerződések” címet viselő 13. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A fizetésképtelenségi eljárásnak munkaszerződésekre és munkaviszonyokra gyakorolt hatásait kizárólag a tagállam munkaszerződésekre alkalmazandó joga szabályozza.

(2) Az e cikkben említett szerződések felmondásának vagy módosításának jóváhagyására vonatkozó joghatóságát megtartja a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás megindításának lehetséges helyszínéül szolgáló tagállami bíróság még abban az esetben is, ha az adott tagállamban nem indult fizetésképtelenségi eljárás.

Az első albekezdést kell alkalmazni azokra a hatóságokra is, amelyek a nemzeti jog értelmében hatáskörrel rendelkeznek az e cikkben említett szerződések felmondásának vagy módosításának jóváhagyására.”

11 A 2015/848 rendeletnek „A fizetésképtelenségi szakértő hatásköre” című 21. cikke az (1) és (2) bekezdésében a következőket írja elő:

„(1) A 3. cikk (1) bekezdése alapján joghatósággal rendelkező bíróság által kijelölt fizetésképtelenségi szakértő gyakorolhatja az eljárás megindításának helye szerinti állam joga által ráruházott összes hatáskört egy másik tagállamban, amennyiben ott nem indítottak másik fizetésképtelenségi eljárást, és ezzel ellentétes védelmi intézkedést se hoztak fizetésképtelenségi eljárás megindítására irányuló kérelem alapján. A 8. és 10. cikkre figyelemmel, a fizetésképtelenségi szakértő elviheti az adós vagyontárgyait annak a tagállamnak a területéről, ahol azok találhatók.

(2) A 3. cikk (2) bekezdése alapján joghatósággal rendelkező bíróság által kijelölt fizetésképtelenségi szakértő bármely más tagállamban bíróság előtti vagy bíróságon kívüli eljárásban hivatkozhat arra, hogy az ingó vagyont a fizetésképtelenségi eljárás megindítását követően az eljárás megindításának helye szerinti állam területéről a másik tagállam területére helyezték át. A fizetésképtelenségi szakértő a hitelezők érdekében bármely megtámadási keresettel élhet.”

12 E rendelet „Másodlagos fizetésképtelenségi eljárások” című III. fejezete tartalmazza többek között a rendelet 34–36. cikkét.

13 Az említett rendeletnek „Az eljárás megindítása” című 34. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ha egy tagállam bírósága fizetésképtelenségi főeljárást indít, amelyet egy másik tagállam elismer, a másik tagállamnak a 3. cikk (2) bekezdése alapján joghatósággal rendelkező bírósága e fejezet rendelkezéseivel összhangban másodlagos fizetésképtelenségi eljárást indíthat. Amennyiben a fizetésképtelenségi főeljáráshoz szükséges, hogy az adós fizetésképtelen legyen, az esetlegesen másodlagos fizetésképtelenségi eljárást indító tagállamban az adós fizetésképtelensége nem vizsgálható újra. A másodlagos fizetésképtelenségi eljárásnak a hatásai az adós azon tagállam területén található vagyontárgyaira korlátozódnak, amelynek területén az eljárást megindították.”

14 Ugyanezen rendelet „Alkalmazandó jog” című 35. cikke szerint:

„Amennyiben e rendelet eltérően nem rendelkezik, a másodlagos fizetésképtelenségi eljárásra annak a tagállamnak a joga irányadó, amelynek területén a másodlagos fizetésképtelenségi eljárást megindítják.”

15 A 2015/848 rendeletnek a „Kötelezettségvállaláshoz való jog a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás elkerülése érdekében” című 36. cikke kimondja:

„(1) A másodlagos fizetésképtelenségi eljárás megindításának elkerülése érdekében a fizetésképtelenségi főeljárás fizetésképtelenségi szakértője egyoldalú kötelezettségvállalást (a továbbiakban: kötelezettségvállalás) tehet azon vagyontárgyak tekintetében, amelyek abban a tagállamban találhatók, ahol másodlagos fizetésképtelenségi eljárást lehetne indítani, arra vonatkozóan, hogy e vagyontárgyak vagy az értékesítésükből származó bevétel felosztása során tiszteletben tartja a nemzeti jog szerinti azon felosztási és elsőbbségi jogokat, amelyekkel a hitelezők akkor bírtak volna, ha másodlagos fizetésképtelenségi eljárást indítottak volna az adott tagállamban. A kötelezettségvállalásban meg kell határozni az annak alapjául szolgáló ténybeli feltevéseket, különös tekintettel az érintett tagállamban található vagyontárgyak értékére és az ezek értékesítésére rendelkezésre álló lehetőségekre.

(2) Az e cikkel összhangban tett kötelezettségvállalás esetén az (1) bekezdésben említett vagyontárgyak értékesítéséből származó bevétel felosztására, a hitelezők követeléseinek rangsorolására és az (1) bekezdésben említett vagyontárgyakra vonatkozó hitelezői jogokra azon tagállam joga az irányadó, amelyben másodlagos fizetésképtelenségi eljárás lett volna indítható. Az (1) bekezdésben említett vagyontárgyak meghatározása vonatkozásában az irányadó időpont a kötelezettségvállalás időpontja.

[…]

(5) A kötelezettségvállalást az ismert helyi hitelezőknek jóvá kell hagyniuk. […] A fizetésképtelenségi szakértőnek tájékoztatnia kell az ismert helyi hitelezőket a kötelezettségvállalásról, valamint az annak jóváhagyására vagy elutasítására vonatkozó szabályokról és eljárásokról.

(6) Azt a kötelezettségvállalást, amelyet ennek a cikknek megfelelően tettek meg és hagytak jóvá, a vagyon vonatkozásában kötelezőnek kell tekinteni. Amennyiben a 37. és a 38. cikknek megfelelően másodlagos fizetésképtelenségi eljárás megindítására kerül sor, a fizetésképtelenségi főeljárás fizetésképtelenségi szakértője átad a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás fizetésképtelenségi szakértőjének minden olyan vagyontárgyat, amelyet a kötelezettségvállalás megtételét követően vitt el az adott tagállam területéről, vagy amennyiben már értékesítették ezeket a vagyontárgyakat, az azokból származó bevételt.

[…]”

16 E rendeletnek „A hitelezői jogok gyakorlása” című 45. cikke az (1) bekezdésében úgy rendelkezik, hogy „[b]ármely hitelező előterjesztheti követelését a fizetésképtelenségi főeljárásban és bármely másodlagos fizetésképtelenségi eljárásban”.

A spanyol jog

17 A Ley Concursalnak (a fizetésképtelenségi eljárásról szóló törvény) a 2020. május 5-i Real Decreto Legislativo 1/2020 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley Concursal (a fizetésképtelenségi eljárásról szóló törvény egységes szerkezetbe foglalt szövegének elfogadásáról szóló 1/2020. sz. királyi törvényerejű rendelet, a BOE 2020. május 7-i 127. száma) szerinti változatának 231., 232. és 238. cikke szerint a kereshetőségi jog elsődlegesen a fizetésképtelenségi

szakértőt illeti meg. Mindazonáltal e minőség másodlagosan a hitelezőknek is biztosítható, ha azok írásban felkérték a fizetésképtelenségi szakértőt kereset indítására, és ez utóbbi azt a felszólítástól számított két hónapon belül nem nyújtotta be.

18 A fizetésképtelenségi eljárásról szóló törvény 242. cikkének szövege a következő:

„A fizetésképtelenségi eljárás alá vont vagyonnal szembeni követelések:

[…]

8.° A fizetésképtelenség megállapítását követően a fizetésképtelenségi eljárás alatt álló személy szakmai vagy üzleti tevékenységének gyakorlásából fakadóan keletkezett követelések. Ez a szabály alkalmazandó az ezen időszakra vonatkozó munkavállalói követelésekre, beleértve a fizetésképtelenség megállapítását követő elbocsátás vagy a munkaszerződés megszüntetése miatti végkielégítést […]

[…]”

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

19 2017. november 1-jei határozatával az Amtsgericht Charlottenburg (charlottenburgi helyi bíróság, Németország) fizetésképtelenségi főeljárást indított az Air Berlin ellen. E társaság ezen eljárás megindítását követően beszüntette tevékenységét. Ezt követően egy 2020. november 6-i végzéssel ugyanezen társasággal szemben másodlagos fizetésképtelenségi eljárást indítottak Spanyolországban, mivel e társaság az Air Berlin Spanyolország révén kereskedelmi telephellyel rendelkezik Spanyolországban.

20 Az alapeljárások felpereseit, akik az Air Berlin Spanyolország munkavállalói voltak, az Air Berlin tevékenységének megszüntetését követően elbocsátották.

A C-765/22. sz. ügy

21 Az alapeljárás felperesei elbocsátásuk jogszerűségének vitatása érdekében a spanyol bíróságokhoz fordultak.

22 2018. április 30-i ítéletével a Sala de lo Social de la Audiencia Nacional (a kiemelt ügyek országos bíróságának szociális és munkaügyi tanácsa, Spanyolország) 2017. november 24-i hatállyal semmisnek nyilvánította az elbocsátásokat azzal az indokkal, hogy nincs arra utaló jel, hogy a fizetésképtelenségi főeljárás fizetésképtelenségi szakértője fizetésképtelenségi eljárást indított volna Spanyolországban annak érdekében, hogy megszerezze a fizetésképtelenségi ügyekben eljáró bíróság engedélyét, valamint hogy nem adta át a munkavállalók jogi képviselőinek a kötelező dokumentációt.

23 Mivel az Air Berlin nem tudta visszahelyezni az alapeljárás felpereseit a munkakörükbe, e társaságot arra kötelezték, hogy végkielégítések, valamint az elbocsátások vitatására irányuló eljárás idejére járó munkabérek címén fizessen meg számukra bizonyos összegeket.

24 Az alapeljárás felperesei, akik ekkor a 2015/848 rendelet 2. cikkének 11. pontja értelmében vett helyi hitelezők voltak, a 2015/848 rendelet 45. cikkének (1) bekezdése alapján benyújtották követeléseiket a Németországban indított fizetésképtelenségi főeljárásban és a Spanyolországban indított másodlagos fizetésképtelenségi eljárásban.

25 A fizetésképtelenségi főeljárásban e követeléseket elsőbbségi követelésként ismerték el, mivel a német jogszabályok értelmében a fizetésképtelenségi eljárás alá vont vagyonnal szembeni követeléseknek minősültek. Ezzel szemben a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás keretében a kijelölt fizetésképtelenségi szakértő úgy vélte, hogy az alapeljárás felpereseinek követelései „fizetésképtelenségi követelések”, amelyeket következésképpen az általános elsőbbségi és rendes követelések közé sorolt. Álláspontja szerint ugyanis a fizetésképtelenségi eljárásról szóló törvény 242. cikkének 8.º pontjában szereplő, a fizetésképtelenségi eljárás megindítását követően keletkezett vagy bírósági határozattal megállapított munkavállalói követelésekre tett utalás a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás megindítását követően keletkezett vagy megállapított követelésekre vonatkozik, nem pedig a fizetésképtelenségi főeljárás megindítását követően keletkezett vagy megállapított követelésekre.

26 Az alapeljárás felperesei a követeléseik elismerése és rangsorolása tekintetében így létrehozott hitelezői jegyzék vitatása érdekében járulékos kérelmet nyújtottak be a kérdést előterjesztő bírósághoz, a Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Palma de Mallorcához (Palma de Mallorca-i 1. sz. kereskedelmi bíróság, Spanyolország). Azzal érveltek, hogy a fizetésképtelenségi eljárásról szóló törvény 242. cikkének 8.º pontja szerinti „fizetésképtelenség megállapítása” szükségszerűen a fizetésképtelenségi főeljárásra utal, így e rendelkezés alapján az ez utóbbi eljárás megindítását követően keletkezett bérköveteléseiket a fizetésképtelenségi eljárás alá vont vagyonnal szembeni követeléseknek kell minősíteni.

27 A kérdést előterjesztő bíróság mindenekelőtt úgy véli, hogy – amint a 2015/848 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének, (2) bekezdése g) és h) pontjának, valamint 35. cikkének együttesen értelmezett rendelkezéseiből kitűnik – a fizetésképtelenségi eljárásról szóló törvény tűnik az alkalmazandó jognak, amely alapján meg kell határozni az adósnak a fizetésképtelenségi eljárás alá vont vagyonával szemben előterjesztendő követeléseket és a fizetésképtelenségi eljárás megindítását követően keletkező követelések kezelését.

28 Az előterjesztő bíróságnak ezenkívül kétségei vannak a fizetésképtelenségi eljárás megindításának időpontját illetően, amely időpontot az alapeljárásban érvényesített követelések minősítésekor figyelembe kell venni. Mivel a spanyol munkaügyi bíróságok a határozataikat a fizetésképtelenségi főeljárás megindításának időpontját követően, de a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás megindításának időpontját megelőzően hozták meg, az alapeljárásban érvényesített követelések vagy „a fizetésképtelenségi eljárás alá vont vagyonnal szembeni követelések”, vagy „fizetésképtelenségi követelések” a fizetésképtelenségi eljárás szerint, amelyeket a fizetésképtelenségi eljárásról szóló törvény 242. cikkének 8.º pontja szerint figyelembe kell venni.

29 A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás keretében eljáró fizetésképtelenségi szakértő által képviselt értelmezés összeegyeztethető a fizetésképtelenségi eljárásról szóló törvény 242. cikke 8.º pontjának szó szerinti értelmezésével. E bíróság ugyanakkor úgy véli, hogy ezen értelmezés ellentétes lehet a 2015/848 rendelet (72) preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett 7. cikke (1) bekezdésének, (2) bekezdése g) és h) pontjának, valamint 35. cikkének rendszertani értelmezésével, az említett rendelet által létrehozott vegyes, egyetemes hatályú eljárás keretében.

30 Ez annál is inkább így lehet, mivel ugyanezen rendelet (23) és (40) preambulumbekezdése szerint a másodlagos fizetésképtelenségi eljárások megindításának lehetőségét indokoló egyik ok nem más, mint a helyi érdekek védelme. Ebben az összefüggésben nem lenne koherens az, hogy a 2015/848 rendelet előírja, hogy a követelések elsőbbségére vagy a munkavállalói követelések rangsorolására – a helyi érdekek védelme érdekében – az eljárás megindításának helye szerinti állam fizetésképtelenségi eljárására vonatkozó jog az irányadó, az említett jog alkalmazása viszont a védeni kívánt érdekeket sértő eredményre vezet.

31 E körülmények között a Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Palma de Mallorca (Palma de Mallorca-i 1. sz. kereskedelmi bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„A [2015/848 rendelet] által létrehozott vegyes, egyetemes hatályú eljárás keretében – amely lehetővé teszi olyan másodlagos eljárások megindítását, amelyek hatálya csak az eljárás megindításának helye szerinti államban lévő vagyonra terjed ki – [e rendelet] (72) preambulumbekezdésével összefüggésben lehet-e úgy értelmezni [az említett rendelet] 35. cikkét, a 7. cikke (1) bekezdését és [a 7. cikke] (2) bekezdésének g) és h) pontját, hogy a másodlagos [fizetésképtelenségi] eljárás megindításának helye szerinti állam jogának »a fizetésképtelenségi eljárás megindítását követően keletkező követelések kezelésé[re]« történő alkalmazása nem a másodlagos [fizetésképtelenségi] eljárás, hanem a [fizetésképtelenségi] főeljárás megindítását követően keletkező követelésekre vonatkozik?”

A C-772/22. sz. ügy

32 A fizetésképtelenségi főeljárás 2017. november 1-jei megindításakor az Air Berlin vagyontárgyakkal és jogokkal rendelkezett Spanyolország területén. Ezek között szerepelt a Ciudad Real (Spanyolország) 2. sz. ingatlan-nyilvántartásában bejegyzett és a CR Aeropuertos SL tulajdonában lévő kataszteri parcellákon fennálló dologi biztosítékkal biztosított követelés. Ez utóbbi társasággal szemben a Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Ciudad Real (Ciudad Real-i 4. sz. elsőfokú bíróság, Spanyolország) fizetésképtelenségi eljárást indított, és az Air Berlin követelését különleges elsőbbségi követelésként ismerte el.

33 Miután a fizetésképtelenségi főeljárás fizetésképtelenségi szakértője érvényesítette az Air Berlin jogait, a Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Ciudad Real (Ciudad Real-i 4. sz. elsőfokú bíróság) 2019. május 10-én úgy határozott, hogy a különleges elsőbbségi követelés kifizetése címén 1 061 291,86 euró összeget átutal a fizetésképtelenségi szakértő vagyonkezelői számlájára.

34 Ezen átutalás végrehajtása előtt a Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Ciudad Real (Ciudad Real-i 4. sz. elsőfokú bíróság) bírája a fizetésképtelenségi főeljárásban eljáró német bíróságtól engedélyt kért, és azt meg is kapta. Ezzel szemben e bírót nem tájékoztatták arról, hogy a Juzgado de lo Social nº 5 de Palma de Mallorca (Palma de Mallorca-i 5. sz. szociális és munkaügyi bíróság, Spanyolország) 2018. január 24-én – az alapeljárás egyik felperese javára 245 996,93 euró összeget kitevő munkavállalói követelés kifizetésének biztosítása érdekében – elrendelte az Air Berlin Spanyolországhoz kapcsolódó vagyontárgyak és jogok zár alá vételét.

35 Az alapeljárás felperesei keresetet indítottak a kérdést előterjesztő bíróság, a Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Palma de Mallorca (Palma de Mallorca-i 1. sz. kereskedelmi bíróság) előtt azon aktus megsemmisítése iránt, amellyel vagyont helyeztek át Spanyolország területén kívülre. E kereset keretében azt róják fel a fizetésképtelenségi főeljárás fizetésképtelenségi szakértőjének, hogy visszaélésszerűen helyezte át az azon tagállamban található vagyont, ahol telephely megléte

miatt másodlagos fizetésképtelenségi eljárás indítható. Azt állítják, hogy következésképpen sérült a 2015/848 rendelet 34. és 36. cikke, valamint az említett rendelet (46) preambulumbekezdése. A helyi hitelezőket sérelem érte, mivel ezen aktus megakadályozza őket követelésük sikeres érvényesítésében.

36 Az alapeljárás felperesei hozzáteszik, hogy hátrányosan megkülönböztető bánásmódban részesültek azon bánásmódhoz képest, amelyben az Air Berlinre vonatkozó fizetésképtelenségi főeljárásban a többi munkavállaló részesült, mivel részükre semmilyen összeget nem fizettek ki.

37 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy tisztázni kell e rendelet értelmezését.

38 Először is az előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy miből áll a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás alá vont vagyon, és közelebbről, hogy milyen időbeli paramétert kell az e körbe tartozó vagyontárgyak és jogok meghatározásakor figyelembe kell venni.

39 Másodszor az előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy vagyontárgyak elvitele arról a területről, ahol a telephely található, esetlegesen jogellenes és visszaélésszerű-e.

40 E bíróság rámutat arra, hogy a 2015/848 rendelet 21. cikkének (1) bekezdése lehetővé teszi a fizetésképtelenségi szakértő számára, hogy elvigye az adós vagyontárgyait annak a tagállamnak a területéről, ahol azok találhatók.

41 A jelen ügyben az a kérdés merül fel, hogy e jogosultság alapján a fizetésképtelenségi főeljárás fizetésképtelenségi szakértője elviheti-e az adós vagyontárgyait a tagállam területéről, ha tudja, hogy valószínűleg sor kerül másodlagos fizetésképtelenségi eljárás indítására, és annak ellenére, hogy bírósági határozat elrendelte vagyontárgyak zár alá vételét.

42 Harmadszor e bíróság arra keresi a választ, hogy a hitelezőknek joguk van-e megtámadási keresetet indítani a fizetésképtelenségi főeljárás fizetésképtelenségi szakértője által végzett cselekményekkel szemben.

43 Az említett bíróság e tekintetben rámutat arra, hogy a 2015/848 rendelet 6. cikkének (1) bekezdése kifejezetten kimondja, hogy azon tagállam bíróságai, amelynek területén a 3. cikk szerint a fizetésképtelenségi eljárást megindították, joghatósággal rendelkeznek a megtámadási keresetek elbírálására.

44 Mindazonáltal ugyanezen bíróságnak kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy az alapeljárás felperesei által indított kereset az e rendelet 21. cikkének (2) bekezdése értelmében vett megtámadási keresetnek minősül-e, mivel keresetük nem az adós, hanem a fizetésképtelenségi főeljárás fizetésképtelenségi szakértője által végzett cselekményre vonatkozik.

45 Márpedig, még ha az ilyen szakértő az adós nevében és javára jár is el, e cselekményt nem az adós, hanem az említett szakértő végzi a 2015/848 rendelet 21. cikkének (1) bekezdése által ráruházott, arra vonatkozó hatáskörében eljárva, hogy elvigye az adós vagyontárgyait annak a tagállamnak a területéről, ahol azok találhatók.

46 A kérdést előterjesztő bíróság ennélfogva úgy véli, hogy a 2015/848 rendelet 21. cikke (2) bekezdésének értelmezése szükséges annak eldöntéséhez, hogy a fizetésképtelenségi főeljárás fizetésképtelenségi szakértője által végzett ilyen aktus a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás fizetésképtelenségi szakértőjének kérelmére visszavonható-e.

47 Az e kérdésre adandó válasz ugyanis lehetővé teszi az előterjesztő bíróság számára annak eldöntését, hogy a hitelezők másodlagos kereshetőségi jogára vonatkozó, a fizetésképtelenségi eljárásról szóló törvény 232. és 238. cikkében előírt szabályozásnak megfelelően a helyi hitelezők jogosultak-e az alapügyben keresetet indítani.

48 E körülmények között a Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Palma de Mallorca (Palma de Mallorca-i 1. sz. kereskedelmi bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Értelmezhető-e úgy a [2015/848] rendelet 3. cikkének (2) bekezdése és 34. cikke, hogy a másodlagos [fizetésképtelenségi] eljárás megindításának helye szerinti államban lévő vagyon, amelyre az eljárás hatásai korlátozódnak, csak a másodlagos [fizetésképtelenségi] eljárás megindításának időpontjában fennálló vagyon, nem pedig az, amelyik a [fizetésképtelenségi] főeljárás megindításakor állt fenn?

2) Értelmezhető-e úgy [a 2015/848 rendelet] 21. cikkének (1) bekezdése, hogy a fizetésképtelenségi főeljárásban eljáró fizetésképtelenségi szakértő döntése, amely a vagyonnak a másodlagos [fizetésképtelenségi] eljárás megindításának [e rendelet] 37. cikk[e] szerinti kérelmezése nélkül vagy az ezen eljárás megindításának elkerülése érdekében [az említett rendelet] 36. cikk[e] szerinti egyoldalú kötelezettségvállalás nélkül történő áthelyezésére vonatkozik, összhangban van azzal a hatáskörrel, hogy elviheti az adós vagyontárgyait annak a tagállamnak a területéről, ahol azok találhatók, ha tudomása van olyan helyi hitelezőkről, akiknek munkavállalói követeléseit bírósági ítéletekkel állapították meg, valamint a vagyoni eszközöknek az adott tagállam szociális és munkaügyi bírósága által elrendelt befagyasztásáról?

3) Értelmezhető-e úgy [a 2015/848 rendelet] 21. cikkének (2) bekezdése, hogy a megtámadási kereset hitelezők érdekében történő benyújtására vonatkozóan a másodlagos fizetésképtelenségi eljárásban eljáró fizetésképtelenségi szakértőre ruházott hatáskör alkalmazandó olyan esetben, mint az ismertetett eset, amikor a fizetésképtelenségi főeljárásban kijelölt fizetésképtelenségi szakértő által végzett aktus visszavonását kérik?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

49 Előzetesen egyértelművé kell tenni, hogy mivel a 2015/848 rendelet hatályon kívül helyezte a fizetésképtelenségi eljárásról szóló, 2000. május 29-i 1346/2000/EK tanácsi rendeletet (HL 2000. L 160., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 1. kötet, 191. o.), és annak helyébe lépett, a Bíróság által az utóbbi rendelet rendelkezéseire vonatkozóan adott értelmezés az előbbi rendelet rendelkezéseire is érvényes, amennyiben e rendelkezések egyenértékűnek tekinthetők.

A C-765/22. sz. ügyben előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

50 A C-765/22. sz. ügyben előterjesztett egyetlen kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2015/848 rendelet 7. és 35. cikkét e rendelet (72) preambulumbekezdésével összefüggésben úgy kell-e értelmezni, hogy e rendelkezések a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás megindításának helye szerinti állam jogának alkalmazását kizárólag az ezen eljárás megindítását követően keletkező követelések kezelése tekintetében írják elő, a fizetésképtelenségi főeljárás megindítása és a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás megindítása között keletkező követelések kezelése tekintetében azonban nem.

51 E tekintetben elsősorban a releváns rendelkezések szövegét illetően először is meg kell jegyezni, hogy mind a 2015/848 rendelet 7. cikkének (1) bekezdése, amely a fő-, illetve a másodlagos fizetésképtelenségi eljárásokra is alkalmazandó, mind pedig e rendeletnek a kizárólag a másodlagos fizetésképtelenségi eljárásokra vonatkozó 35. cikke azon tagállam jogára utal, amelyben az eljárást megindították.

52 Márpedig az említett rendelet 2. cikke 8. pontjának megfelelően az eljárás megindításának időpontja az az időpont, amikor a fizetésképtelenségi eljárást megindító határozat hatályba lép, függetlenül attól, hogy e határozat jogerős-e, vagy sem.

53 Másodszor, ugyanezen rendelet 7. cikke (2) bekezdésének g) pontja kimondja, hogy többek között a fizetésképtelenségi eljárás megindítását követően keletkező követelések kezelését azon tagállam joga határozza meg, amelynek területén az eljárást megindították.

54 E megjegyzésekből az következik, hogy a 2015/848 rendelet 7. cikkének (1) bekezdése kollíziós szabálynak minősül, amely minősítést egyébként e rendelet (66) preambulumbekezdése is megerősíti, amely kimondja, hogy az említett rendeletben rögzített egységes kollíziós szabályok az egyes államok nemzetközi magánjogi rendelkezéseinek helyébe lépnek (lásd analógia útján: 2012. november 22-i Bank Handlowy és Adamiak ítélet, C-116/11, EU:C:2012:739, 47. pont).

55 Kétségtelen, hogy az említett rendelet (72) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy a fizetésképtelenségi eljárásnak a munkaviszony folytatására vagy befejezésére, valamint az ilyen jogviszony valamennyi résztvevőjének jogaira és kötelezettségeire gyakorolt hatásait az adott munkaviszonyra vonatkozó megállapodásra alkalmazandó jognak, nem pedig a fizetésképtelenségi eljárás megindításának helye szerinti állam jogának kell meghatároznia. E preambulumbekezdés azonban kifejezetten leszögezi, hogy az említett eltérés nem alkalmazható arra a kérdésre, hogy védik-e elsőbbségi jogok a munkavállalók követeléseit, és hogy ezeknek az elsőbbségi jogoknak mi lehet a státusza.

56 Egyébiránt, mivel a valamely elvtől eltérő rendelkezés szövegét szigorúan kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: 2001. január 18-i Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-83/99, EU:C:2001:31, 19. pont; 2005. március 10-i EasyCar ítélet, C-336/03, EU:C:2005:150, 21. pont), e szabálynak szükségszerűen érvényesnek kell lennie a 2015/848 rendelet 13. cikkére is, amely az e rendelet (66) preambulumbekezdésében kifejtett *lex fori concursus* elve alól kivételt képez.

57 Ebből következik, hogy az olyan követelések kezelésére vonatkozó kérdés, mint amelyekről az alapügyben szó van, vagyis amelyek a fizetésképtelenségi főeljárás megindítását követően keletkeztek, és amely kérdés e követelések elismerésére és rangsorolására vonatkozik, a 2015/848 rendelet 7. cikke (2) bekezdése g) pontjának hatálya alá tartozik, amely cikk az eljárás megindításának helye szerinti állam jogára való kifejezett utalást tartalmaz. Következésképpen e kérdést az ez alapján alkalmazandóként kijelölt *lex fori concursus* alapján kell eldönteni (lásd analógia útján: 2012. november 22-i Bank Handlowy és Adamiak ítélet, C-116/11, EU:C:2012:739, 50. pont).

58 Másodsorban, a 2015/848 rendelet 7. és 35. cikkének ezen értelmezését, amely értelmében a fizetésképtelenségi eljárás megindításának helye szerinti tagállam joga határozza meg az említett eljárás megindítását követően keletkező követelések kezelését, e rendelet rendszertani értelmezése is megerősíti.

59 Ugyanis, először is a 2015/848 rendelet 3. cikkének (2) bekezdéséből és 34. cikkéből az következik, hogy a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás hatásai az adós azon vagyontárgyaira korlátozódnak, amelyek ezen eljárás megindításának időpontjában az említett eljárás megindításának helye szerinti tagállam területén találhatók (lásd analógia útján: 2015. június 11-i Comité d'entreprise de Nortel Networks és társai ítélet, C-649/13, EU:C:2015:384, 48. pont; 2018. november 14-i Wiemer & Trachte ítélet, C-296/17, EU:C:2018:902, 40. pont).

60 Másodszor, a *lex fori concursus* elvének a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás megindításának időpontjában való alkalmazhatósága lehetővé teszi az alkalmazandó jog könnyű azonosítását, tiszteletben tartva ugyanakkor az ugyanezen rendelet 45. cikkében a hitelezők számára biztosított azon lehetőséget, hogy követeléseiket ne csak a fizetésképtelenségi főeljárásban, hanem bármely másodlagos fizetésképtelenségi eljárásban is bejelentsék.

61 Harmadsorban, tekintettel a 2015/848 rendelet 7. cikkének kollíziós szabály jellegére, az ilyen értelmezés e rendelet céljának is megfelel, amely nem az, hogy egységes fizetésképtelenségi eljárást vezessen be, hanem – amint az e rendelet (3) preambulumbekezdéséből kitűnik – annak biztosítása, hogy a határokon átnyúló fizetésképtelenségi eljárások megfelelően működjenek. E célból, amint azt a Bíróságnak már volt alkalma kimondani, az említett rendelet joghatósági és elismerési szabályokat, valamint az e területen alkalmazandó jogra vonatkozó szabályokat állapít meg (lásd analógia útján: 2012. november 22-i Bank Handlowy és Adamiak ítélet, C-116/11, EU:C:2012:739, 45. pont). A fizetésképtelenségi eljárás megindítását követően keletkező követelések e 7. cikk szerinti kezelését tehát az alkalmazandóként megjelölt *lex fori concursus* alapján kell elvégezni.

62 A fenti megfontolásokból következik, hogy a 2015/848 rendelet 7. és 35. cikkét e rendelet (72) preambulumbekezdésével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás megindításának helye szerinti állam joga kizárólag az ezen eljárás megindítását követően keletkező követelések kezelésére alkalmazandó, a fizetésképtelenségi főeljárás megindítása és a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás megindítása között keletkező követelések kezelésére azonban nem.

A C-772/22. sz. ügyben előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

63 Első kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2015/848 rendelet 3. cikkének (2) bekezdését és 34. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás megindításának helye szerinti államban található vagyontömeg kizárólag azon vagyontárgyakból áll, amelyek ezen eljárás megindításának időpontjában e tagállam területén találhatók, vagy az magában foglalja azokat is, amelyek az említett tagállam területén voltak akkor, amikor a fizetésképtelenségi főeljárást megindították, és amelyeket időközben a fizetésképtelenségi főeljárás fizetésképtelenségi szakértője elvitt.

64 Mindenekelőtt, amint az a jelen ítélet 59. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatból kitűnik, e rendelkezések szövegéből az következik, hogy a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás hatásai az adós azon vagyontárgyaira korlátozódnak, amelyek ezen eljárás megindításának időpontjában az említett eljárás megindításának helye szerinti tagállam területén voltak.

65 Ezen értelmezést továbbá a 2015/848 rendelet rendszertani értelmezése is alátámasztja.

66 Ugyanis először is, bár e rendelet 21. cikke (2) bekezdésének szövegéből kitűnik, hogy a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás fizetésképtelenségi szakértője hivatkozhat arra, hogy valamely ingó vagyont az ezen eljárás megindításának helye szerinti tagállam területéről a másik tagállam területére helyeztek át, e lehetőség kifejezetten az említett eljárás megindítását követően megvalósított áthelyezési műveletekre korlátozódik.

67 Másodszor, az említett rendelet 36. cikkének (1) bekezdése azt is előírja, hogy a fizetésképtelenségi főeljárás fizetésképtelenségi szakértője egyoldalú kötelezettségvállalást tehet azon vagyontárgyak tekintetében, amelyek abban a tagállamban találhatók, ahol másodlagos fizetésképtelenségi eljárást lehetne indítani, éspedig annak érdekében, hogy elkerülje az ilyen eljárást. Abban az esetben, ha sor került ilyen kötelezettségvállalásra, ugyanezen rendelet 36. cikkének (6) bekezdése kifejti, hogy amennyiben a fizetésképtelenségi főeljárás fizetésképtelenségi szakértőjének kötelezettségvállalása ellenére másodlagos fizetésképtelenségi eljárás megindítására kerül sor, e szakértőnek minden olyan vagyontárgyat át kell adnia, amelyet a kötelezettségvállalás megtételét követően vitt el e tagállam területéről.

68 E rendelkezés nyilvánvalóvá teszi az uniós jogalkotó azon szándékát, hogy behatárolja a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás megindításának a fizetésképtelenségi főeljárás fizetésképtelenségi szakértője által végzett cselekményekre gyakorolt hatásait.

69 Végül a 2015/848 rendelet 3. cikke (2) bekezdésének és 34. cikkének olyan értelmezése, amely a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás megindításának helye szerinti államban található vagyontömeget azokra a vagyontárgyakra korlátozza, amelyek ezen eljárás megindításának időpontjában e tagállam területén találhatók, összeegyeztethető az e rendelet által követett, többek között a (23) és (40) preambulumbekezdésében említett különböző célokkal.

70 Ugyanis, bár a másodlagos fizetésképtelenségi eljárások fő célja a helyi érdekek védelme, a fizetésképtelenségi főeljárás egyetemes joghatásokkal jár annyiban, hogy az adós valamennyi tagállamban található vagyontárgyaira kiterjed (lásd analógia útján: 2012. november 22-i Bank Handlowy és Adamiak ítélet, C-116/11, EU:C:2012:739, 40. pont). Így e rendszerben, és amint azt az említett rendelet (48) preambulumbekezdése kifejti, a fizetésképtelenségi főeljárás a másodlagos fizetésképtelenségi eljáráshoz képest meghatározó szerepet tölt be (lásd analógia útján: 2012. november 22-i Bank Handlowy és Adamiak ítélet, C-116/11, EU:C:2012:739, 60. pont). A 2015/848 rendelet ugyanis a határokon átnyúló fizetésképtelenségi eljárások megfelelő és hatékony működésére irányuló célt valósítja meg a fő- és a másodlagos fizetésképtelenségi eljárásnak a fő fizetésképtelenségi eljárás elsődlegességének tiszteletben tartása mellett történő összehangolása révén (lásd analógia útján: 2012. november 22-i Bank Handlowy és Adamiak ítélet, C-116/11, EU:C:2012:739, 72. pont).

71 A fenti indokokból következik, hogy a 2015/848 rendelet 3. cikkének (2) bekezdését és 34. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás megindításának helye szerinti államban található vagyontömeg kizárólag azon vagyontárgyakból áll, amelyek ezen eljárás megindításának időpontjában e tagállam területén találhatók.

A második kérdésről

72 Második kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2015/848 rendelet 21. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a fizetésképtelenségi főeljárás fizetésképtelenségi szakértője az adós vagyontárgyait elviheti a fizetésképtelenségi főeljárás helye szerinti tagállamtól eltérő tagállam területéről, noha tudomása van egyrészt az e másik tagállam

területén lévő helyi hitelezőket megillető, bírósági határozatokkal elismert munkavállalói követelésekről, másrészt pedig a vagyontárgyak ez utóbbi tagállam munkaügyi bírósága által elrendelt zár alá vételéről.

73 Ami a 2015/848 rendelet 21. cikke (1) bekezdésének szövegét illeti, e rendelkezés kimondja, hogy a fizetésképtelenségi szakértő gyakorolhatja a fizetésképtelenségi főeljárás „megindításának helye szerinti [tag]állam joga által ráruházott összes hatáskört” egy másik tagállamban, éspedig „[mindaddig, amíg] ott nem indítottak másik fizetésképtelenségi eljárást, és ezzel ellentétes védelmi intézkedést se hoztak fizetésképtelenségi eljárás megindítására irányuló kérelem alapján”. Márpedig e rendelkezés kifejezetten rögzíti, hogy e hatáskörök közé tartozik a vagyontárgyak elvitele azon tagállam területéről, ahol azok találhatók, kizárólag az e rendelet 8. és 10. cikkének alkalmazhatóságára vonatkozó fenntartással, amely cikkek a hitelező vagy harmadik személy dologi jogának fennállására, illetve a tulajdonjog fenntartásának esetére vonatkoznak.

74 Amint arra az említett rendelet (67) és (68) preambulumbekezdése utal, e kivételeket, amelyek célja a fizetésképtelenségi főeljárás megindításának helye szerinti tagállamtól eltérő tagállamokban a jogos elvárások védelme és a folyó ügyletek biztonsága, szigorúan kell értelmezni, és hatályuk nem haladhatja meg az e cél eléréséhez szükséges mértéket (lásd analógia útján: 2015. április 16-i Lutz ítélet, C-557/13, EU:C:2015:227, 34. pont; 2021. április 22-i Oeltrans Befrachtungsgesellschaft ítélet, C-73/20, EU:C:2021:315, 24. pont).

75 Márpedig a helyi hitelezők munkavállalói követelései és a vagyontárgyak zár alá vétele, mint az alapügyben is, nem akadályozzák meg azt, hogy a fizetésképtelenségi főeljárás fizetésképtelenségi szakértője a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás megindításának helye szerinti tagállam területéről vagyontárgyakat vigyen el, kivéve ha e követelések vagy e zár alá vétel az ugyanezen rendelet 8. cikke értelmében alkalmazandó jogra tekintettel dologi jogokra vonatkoznak.

76 Ezen értelmezést a 2015/848 rendelet 21. cikke (1) bekezdésének szövegösszefüggései is megerősítik.

77 Először is, e rendelet 21. cikke (2) bekezdésének első mondata kimondja, hogy a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás fizetésképtelenségi szakértője hivatkozhat arra, hogy az ingó vagyont „[az említett] fizetésképtelenségi eljárás megindítását követően” az ezen eljárás megindításának helye szerinti tagállam területéről egy másik tagállam területére helyezték át. E rendelkezés második mondata hozzáteszi, hogy e szakértőnek lehetősége van arra is, hogy a hitelezők érdekében bármilyen megtámadási keresetet indítson. Márpedig ez utóbbi kiegészítés csak akkor érvényesül hatékonyan, ha a rendelkezés első mondatában említettektől eltérő vagyontárgyakra vonatkozik, így e vagyontárgyak szükségképpen azok, amelyeket a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás megindítását megelőzően helyeztek át az ezen eljárás helye szerinti tagállam területéről.

78 A 2015/848 rendelet 21. cikkének (1) és (2) bekezdése ily módon biztosítja – összhangban az uniós jogalkotónak az e rendelet (46) preambulumbekezdésében kifejezett szándékával – a fizetésképtelenségi szakértő hatásköre és a helyi hitelezők érdekeinek védelmét szolgáló mechanizmusok közötti kapcsolatot. Az említett preambulumbekezdés ugyanis kimondja, hogy a fizetésképtelenségi főeljárásban eljáró fizetésképtelenségi szakértő nem lehet jogosult a telephely szerinti tagállamban található vagyon visszaélésszerű értékesítésére vagy áthelyezésére, különösen, ha ezzel az a célja, hogy meghiúsítsa az ilyen érdekek tényleges érvényesítésének lehetőségét egy másodlagos fizetésképtelenségi eljárás későbbi megindítása esetén.

79 Másodszor, a 2015/848 rendelet 21. cikke (1) bekezdésének ilyen értelmezését, miszerint a fizetésképtelenségi főeljárás fizetésképtelenségi szakértője az adós vagyonát a fizetésképtelenségi főeljárás helye szerinti tagállamtól eltérő tagállam területéről elviheti, e rendelet 36. cikkének (6) bekezdése is megerősíti.

80 Amennyiben ugyanis másodlagos fizetésképtelenségi eljárást indítanak, holott a fizetésképtelenségi főeljárás fizetésképtelenségi szakértője korábban a 2015/848 rendelet 36. cikkének (1) bekezdése értelmében vett egyoldalú kötelezettségvállalást tett, e rendelet 36. cikkének (6) bekezdése e szakértőt kizárólag arra kötelezi, hogy „a kötelezettségvállalás megtételét követően” általa elvitt vagyontárgyakat átadja, ami azt jelenti, hogy az említett szakértő jogosult e vagyontárgyak elvitelére. Márpedig, mivel a fizetésképtelenségi szakértő egyoldalú kötelezettségvállalása csak lehetőség, amint azt az említett rendelet 36. cikkének (1) bekezdésében a „tehet” ige használata mutatja, e szakértő hatáskörének terjedelme, és különösen a vagyontárgyak elvitelének lehetősége *a fortiori* nem korlátozható, ha e szakértő nem tett e rendelkezés értelmében vett kötelezettségvállalást.

81 A fenti indokokból következik, hogy a 2015/848 rendelet 21. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a fizetésképtelenségi főeljárás fizetésképtelenségi szakértője az adós vagyontárgyait elviheti a fizetésképtelenségi főeljárás helye szerinti tagállamtól eltérő tagállam területéről, noha tudomása van egyrészt az e másik tagállam területén lévő helyi hitelezőket megillető, bírósági határozatokkal elismert munkavállalói követelésekről, másrészt pedig a vagyontárgyak ez utóbbi tagállam munkaügyi bírósága által elrendelt zár alá vételéről.

A harmadik kérdésről

82 Harmadik kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2015/848 rendelet 21. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás fizetésképtelenségi szakértője megtámadási keresetet indíthat a fizetésképtelenségi főeljárás fizetésképtelenségi szakértője által végzett cselekménnyel szemben.

83 E rendelkezés szerint a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás fizetésképtelenségi szakértője a hitelezők érdekében bármely megtámadási keresettel élhet. Amint azt az alapeljárás felperesei és az Európai Bizottság észrevételeiben hangsúlyozta, azon személyek köre, akikkel szemben ilyen kereset indítható, ekképpen egyáltalán nem korlátozott.

84 Ebből következik, hogy az említett rendelkezés szövegében semmi nem teszi lehetővé e rendelkezés olyan értelmezésének alátámasztását, amely megakadályozná a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás fizetésképtelenségi szakértőjét abban, hogy megtámadási keresetet indítson a fizetésképtelenségi főeljárás fizetésképtelenségi szakértőjének cselekményével szemben, amennyiben e keresetet a hitelezők érdekei szempontjából hasznosnak ítéli.

85 Ezen értelmezés egyébiránt megfelel a 2015/848 rendelet egyik alapvető célkitűzésének, amely – amint az e rendelet (40) és (46) preambulumbekezdéséből kitűnik – a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás megindításának lehetősége révén a helyi érdekek védelmére irányul (lásd analógia útján: 2014. szeptember 4-i Burgo Group ítélet, C-327/13, EU:C:2014:2158, 36. pont).

86 A fenti indokokból következik, hogy a 2015/848 rendelet 21. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás fizetésképtelenségi szakértője megtámadási keresetet indíthat a fizetésképtelenségi főeljárás fizetésképtelenségi szakértője által végzett cselekménnyel szemben.

A költségekről

87 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

1) A fizetésképtelenségi eljárásról szóló, 2015. május 20-i (EU) 2015/848 európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. és 35. cikkét e rendelet (72) preambulumbekezdésével összefüggésben

a következőképpen kell értelmezni:

a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás megindításának helye szerinti állam joga kizárólag az ezen eljárás megindítását követően keletkező követelések kezelésére alkalmazandó, a fizetésképtelenségi főeljárás megindítása és a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás megindítása között keletkező követelések kezelésére azonban nem.

2) A 2015/848 rendelet 3. cikkének (2) bekezdését és 34. cikkét

a következőképpen kell értelmezni:

a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás megindításának helye szerinti államban található vagyontömeg kizárólag azon vagyontárgyakból áll, amelyek ezen eljárás megindításának időpontjában e tagállam területén találhatók.

3) A 2015/848 rendelet 21. cikkének (1) bekezdését

a következőképpen kell értelmezni:

a fizetésképtelenségi főeljárás fizetésképtelenségi szakértője az adós vagyontárgyait elviheti a fizetésképtelenségi főeljárás helye szerinti tagállamtól eltérő tagállam területéről, noha tudomása van egyrészt az e másik tagállam területén lévő helyi hitelezőket megillető, bírósági határozatokkal elismert munkavállalói követelésekről, másrészt pedig a vagyontárgyak ez utóbbi tagállam munkaügyi bírósága által elrendelt zár alá vételéről.

4) A 2015/848 rendelet 21. cikkének (2) bekezdését

a következőképpen kell értelmezni:

a másodlagos fizetésképtelenségi eljárás fizetésképtelenségi szakértője megtámadási keresetet indíthat a fizetésképtelenségi főeljárás fizetésképtelenségi szakértője által végzett cselekménnyel szemben.

Aláírások